

CYNGOR CYMUNED BRITHDIR, LLANFACHRETH A RHYDYMAIN

Cynhelir Cyfarfod o'r Cyngor yn Neuadd Bentref Rhydymain
Nos Fawrth, Ionawr 21, 2025 am 7:30 o'r gloch.

AGENDA

www.cyngorllanfachreth.cymru

1. Croeso'r Cadeirydd

Mewn ymateb i lythyr (2/12/20124, gweler isod) bydd Heledd Parri o Hwyluswyr Tai Gwledig, Grŵp Cynefin yn bresennol yn ein cyfarfod i drafod sut i fynd ymlaen gyda'r ymgynghoriad a beth fydd angen ei wneud ynglŷn ag Arolwg Tai Llanfachreth. Mae'n bosib bydd Swyddog o Gyngor Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri yn bresennol.

2. Ymddiheuriadau:

3. Datgan diddordeb.

4. Cadarnhau cofnodion cyfarfod Tachwedd 19, 2024.

5 Materion yn codi o'r cofnodion Tachwedd 19, 2024.

Eitem 10.1. Llythyr ateb (2/12/2024) oddi wrth Grŵp Cynefin yn rhoi gwybod bydd y gwaith yn golygu mynd trwy archwilio data a thrwy ddefnyddio amrywiol dechnegau ymgynghori gan gynnwys holiaduron, diwrnodau agored a llythyru'r gymuned. Mi fydd y llythyr yn cynnwys linc fydd yn gofyn i bobl gwblhau holiadur anghenion tai ar-lein a bydd hefyd yn cynnwys gwybodaeth ynglŷn â'r diwrnod agored bydd yn cael ei gynnal yn y gymuned. Ni fyddant hawlio dim am yr adroddiad ei hun ond fyddant yn gofyn i ni dalu am gostau postio'r llythyrau i'r gymuned a'r gost ar gyfer llogi'r neuadd ar gyfer y diwrnod agored.

O'r llythyr, maent angen mynychu ein cyfarfod ar ôl y Nadolig i drafod sut i fynd ymlaen gyda'r ymgynghoriad.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

Eitem 6.dd. Llythyr ateb (20/11/2024) oddi wrth Wasanaethau Corfforaethol, Cyngor Gwynedd a llythyr (13/12/2024) oddi wrth Cymunedau Cymraeg, Llywodraeth Cymru yn diolch am y llythyr ac yn rhoi gwybod mae Cyngor Gwynedd yn croesawu adroddiad Comisiwn Cymunedau Cymraeg.

Llythyr (29/11/2024) oddi wrth Ganolfan Hanes Uwchgwyrfai gyda gwahoddiad i gyfarfod lle bydd Cadeirydd y Comisiwn, Dr Simon Brooks yn bresennol i drafod yr adroddiad. Cynhelir y cyfarfod yng Nghanolfan Hanes Uwchgwyrfai, Clynnog Fawr, ar ddydd Gwener Rhagfyr 6, 2024 am 7.00yh.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

Eitem 6.e. Llythyr (6/12/2024) (trwy law Gerallt) oddi wrth Guthrie Jones & Jones oedd angen gwybod enw cywir y Cyngor a bod Rhydymain yn y gymuned, hyn at Cofrestru Tir Neuadd Llanfachreth a'r maes parcio.

Rhodddwyd manylion Cyngor Gwynedd oedd yn y llythyr yn Eitem 6.ff. (Cofnodion cyfarfod Tachwedd 19, 2024) .

6. Gohebiaeth

a. Llythyr (21/11/2024) oddi wrth Cwmni Egnio yn amgau eu dogfen Prosbectws Niwclear yn rhoi y manteision sydd gan ogledd Cymru tuag at gael niwclear sifil newydd. Bydd Fforwm Niwclear Cymru yn cael ei gynnal ar 28/11/2024 i drafod y ddogfen. Mae angen gofrestru cyn 22/11/2024.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

b. Llythyr (26/11/2024) oddi wrth Un Llais Cymru yn cynnwys rhestr o gyrsgiau hyfforddiant ar Dachwedd i Mawrth 2025.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

c. Llythyr (27/11/2024) oddi wrth Cynllunio, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod mae Pwyllgor Craffu Cyngor Gwynedd wedi derbyn adroddiad 'Gynllunio a Chymunedau Cymraeg'. Maent yn atgoffa Cyngorau Cymuned a Thref mae ganddynt ryddid i gyflwyno sylwadau am effaith ieithyddol gall datblygiadau cynllunio lleol ei gael ar ardal yn enwedig ar gymunedau Cymraeg bregus.

Nid yw'r mater i ardal Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

ch. Llythyr (29/11/2024) oddi wrth Pennaeth Tai ac Eiddo, Cyngor Gwynedd yn gwahodd ni i sesiwn galw-i-mewn i drafod dyfodol safle Ysgol Machreth gyda Chyngor Gwynedd.

Bydd y sesiwn yn rhoi cyfle i drigolion lleol rannu eu barn a'u syniadau am ddefnydd y safle hwn yn y dyfodol. Mae eich mewnbwn yn werthfawr, ac rydym yn annog pawb sydd â diddordeb yn y safle i ymuno â ni. Bydd y sesiwn yn cael ei gynnal yn Neuadd Bentref Llanfachreth ar ddydd Mawrth, Rhagfyr 10, 2024 rhwng 4.00 a 6.00yh.

Os oes gan unrhyw gwestiynau neu angen rhagor o wybodaeth, cysylltwch â

tai@gwynedd.llyw.cymru

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau ac i Reolwr Cartrefi Fforddiadwy, Grŵp Cynefin.

Lythyr ateb (2/12/2024) oddi wrth Reolwr Cartrefi Fforddiadwy yn rhoi gwybod bydd eu ymgynghoriad yn cael ei gynnal yn y flwyddyn newydd.

d. Llythyr (30/11/2024) oddi wrth Un Llais Cymru yn cynnwys dogfen 'Canllawiau Digidol - Defnyddio Storfa Gwmwl ar gyfer Rheoli Dogfennau'.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

dd. Llythyr (3/12/2024) oddi wrth Liz Saville Roberts yn cynig cefnogaeth i'r Cyngor. Mae'n rhestru ei chyfrifoldeb yn Senedd San Steffan a chyfrifoldeb Mabon ap Gwynfor yn Senedd Caerdydd. Mae'r ddau yn awyddus cael profiad y cyhoedd ar:

1. Newid llinellau ffôn analog i linellau ffôn digidol.
2. Metrau clyfar ar gyfer trydan a nwy.
3. Tlodi ynni a chredyd pensiwn.

Mae Mabon ap Gwynfor yn gwneud deiseb i ddiogelu gwasanaethau Reilffordd y Cambrian. Mae ymdrech yn cael ei wneud i gadw pobl ifanc yn yr ardal trwy gael cyfleoedd mewn addysg, gwaith a thai fforddiadwy.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

Atebwyd y llythyr (4/12/2024) trwy roi gwybod:

1. Mae pentref Llanfachreth yn un o'r ardaloedd sydd heb signal ffôn symudol ac o ganlyniad ni all trigolion gael metrau clyfar yn eu cartrefi. (Gan Gerallt).
2. Bydd y Dreth Etifeddiaeth, sy'n dod o dan oruchwyliaeth San Steffan, yn debygol o gael effaith andwyol ar gefn gwlad Cymru yn ei ffurf bresennol. (Gan Emlyn).

e. Llythyr (4/12/2024) oddi wrth Gwasanaeth Cyfreithiol, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod bydd Ffordd Dosbarth III gyferbyn â Coed y Moch ar gau ar 4/12/2024 am 3 diwrnod. Mae'r gwaharddiad ar sail iechyd a diogelwch yn ystod gwaith atgyweirio argyfwng ar wasanaeth i eiddo cyfagos.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

f. Llythyr (12/12/2024) oddi wrth Gwasanaeth Cyfreithiol, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod bydd ffordd o Coed y Moch i Maes y Bryner, Llanfachreth ar gau ar 12/12/ 2024 am nid hwy na 3 diwrnod i Openreach gwneud gwaith i adfer polion diffygiol.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

ff. Llythyr (17/12/2014) oddi wrth Priffyrdd, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod mi fyddant yn gosod pyst cyfeirbwynto ac agor llwybr trwy'r coed ar lwybrau 16,17 a 30 yn Hermon.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

g. Llythyr (17/12/2024) oddi wrth Llywodraeth Cymru yn rhoi gwybod bod Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru wedi cyhoeddi ei Adroddiad Cynigion Diwygedig mewn perthynas â'r arolwg o Etholaethau'r Senedd'. Os mae unrhyw sylwadau eu gwneud maent angen eu cael cyn Ionawr 13, 2025.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

h. Llythyr (20/12/2024) oddi wrth Adran Amgylchedd, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod mae gwaith o newid camfeydd ystol i giataiau ar lwybr march rhif 66/67 (Caecwrth – Ystumgwadnaeth), Llanfachreth wedi ei gwblhau. Amgáu mae lluniau o'r gwaith. Rhoddwyd cais i'r Adran i wneud y gwaith hwn yn y gorffennol.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

i. Llythyr (30/12/2024) oddi wrth Institution of Occupational Safety and Health yn rhoi gwybod mae gwahoddiad i gyfarfod Safety in Farming Day 2025 bydd yn cael ei gynnal yn Venue Cymru, Llandudno ar 15/4/2025 am 9:00yb – 4:00yh.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

j. Llythyr (7/1/2025) oddi wrth Adran Economi a Chymuned, Cyngor Gwynedd gyda rhestr o grantiau sydd ar gael.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

l. Llythyr (8/1/2025) oddi wrth Gwasanaeth Cyfreithiol, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod bydd y ffordd o Maesnewydd i Bryn Gwern ar gau ar 8/1/2025 am 1 diwrnod ond nid hwy na 3 diwrnod. Mae'r gwaharddiad ar sail iechyd a diogelwch yn ystod gwaith Openreach.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

7. Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

a. Cais cynllunio NP5/54/477. Adeiladu estyniad deulawr, ffenestri dormer blaen newydd a newidiadau eraill i'r tŷ Pen y Banc, Llanfachreth.

Penderfynwyd cefnogi'r cais cynllunio (17/12/2024).

b. Cais cynllunio NP5/54/LB194G. Rhyddhau Amod 6 (Grisiau mewnol) ynghlwm i Ganiatâd Adeilad Rhestredig NP5/54/LB194C dyddiedig 01/12/2022. Ysgubor Cae'r March, Llanfachreth.

Penderfynwyd cefnogi'r cais cynllunio (30/12/2024).

8. Materion Ariannol

a. Llythyr (10/12/2024) oddi wrth Pennaeth Cyllid, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod mae angen manylion ein praesept 2025/26 erbyn Ionawr 31, 2025.

Anfonwyd manylion Sylfaen Drethiannol Cymunedau Gwynedd oedd efo'r llythyr i'r aelodau.

Anfonwyd manylion y Praesept sydd ei angen i'r aelodau (11/12/2024).

Awgrymwyd i'r praesept fod yn £12,000 fel mae wedi bod ers 2021-2022.

b. Anfonwyd (11/12/2024) bil A.M. Ashton am £2,325 i glirio llwybrau y gymuned a thacluso y 4 lloches bws i Gyngor Gwynedd am ad-daliad.

Derbyniwyd (6/1/2025) £490.30, ad-daliad oddi wrth Cyngor Gwynedd at gynnal a chadw llwybrau 2024/2025.

c. Llythyr (6/12/2024) oddi wrth Urdd Gobaith Cymru. Maent angen cymorth ariannol.

ch. Llythyr (6/1/2024) oddi wrth Llên y Llannau. Maent angen cymorth ariannol i gyhoeddi y llyfryn Llên y Llannau. Amgáu mae copi o'u fantolen ariannol.

d. Balans yn Account Rhif 61402277 ar 29/11/2024: £1,182.45.

Balans yn y banc ar 29/11/2024: £11,159.24.

dd. Balans yn Account Rhif 61402277 ar 29/12/2024: £1,184.28.

Balans yn y banc ar 29/12/2024: £10,891.04.

9. Archwilio

10. Adroddiad Cynghorvdd Delyth Lloyd Griffiths

a. Mae angen bin halen rhwng Gernant ac Esgairgawr, Drwsynant gan fod angen mynd i fyny y ffordd i Brith Fryniau.

Cafodd y Clerc wybod (12/12/2024) gan Priffyrdd, Cyngor Gwynedd nid yw'r ffordd sy'n mynd i Brith Fryniau yn ffordd cyhoeddus.

Cafodd wybod hefyd nid yw'r cyhoedd yn defnyddio'r halen yn y binniau. Mae hyn yn gyffredin trwy'r sir.

b. Llythyr (2/12/2024) gyda phoster oddi wrth Tai ac Eiddo, Cyngor Gwynedd am y cyfarfod ar safle Ysgol Machreth ar 10/12/2024.

Anfonwyd y llythyr a'r poster i'r aelodau.

c. Llythyr (18/12/2024) oddi wrth Swyddog Cyfathrebu ac Ymgysylltu, Cyngor Gwynedd yn hysbysu cyfle i bobl leol, ffermwyr, busnesau bach i dendro am waith 'Cytundeb Torri Gwair Gwledig 2025', un gyda rheolaeth traffig a'r llall heb reolaeth traffig.

Anfonwyd y llythyr a'r poster i'r aelodau.

ch. Mae Mabon ap Gwynfor AS wedi trefnu bydd y Senedd yn trafod dyfodol Coed y Brenin a Nant yr Arian ar 8/1/2025 ac mi fydd yn cael ei ddangos ar Senedd.tv.

Anfonwyd y neges i'r aelodau.

Llythyr (8/1/2024) oddi wrth Mabon ap Gwynfor AS yn rhoi gwybod bydd y ddadl ar yn cael ei gynnal ar 22/1/2024.

Anfonwyd y neges i'r aelodau.

11. Materion yr Aelodau

a. Eitem gan Emlyn. Rhodddwyd gwybod i Briffyrdd am ddamwain oedd ar riw Station, Drwsynant bore 20/11/2024. Gofynnwyd iddynt roi sylw i'r ffordd pan fydd rhagolygon tywydd rhew /eira ac iddynt raeanu'r ffordd.

Cafodd gwaith graeanu'r fordd ei wneud yn 21/11/2024.

Llythyr (8/1/2025) oddi wrth Emlyn i Delyth yn rhoi gwybod mae angen rhoi gwybod i Briffyrdd bod Rhiw Drwsynant yn ddifrifol o lithrig ac mae'r bin halen yn wag (wedi gwagio dros y dyddiau diwethaf). Mae Cyngor Gwynedd wedi cael gwybod gan un o'r trigolion bod y bin halen yn wag.

b. Mae gan Ward Machreth 7 o gynghorwyr – Gerallt, Meurig, Robin, Peredur, Llion, a Karen. Nifer o gynghorwyr sydd i fod – 8.

Mae gan Ward Brithdir 3 o gynghorwyr - Emlyn, Geraint, a Rhun. Nifer o gynghorwyr sydd i fod – 4.
